

Od roku 2014 je možné, aby se členem voleného orgánu právnické osoby, ať už výkonného či kontrolního, mohla stát jiná právnická osoba. Zákon do konce roku 2020 předpokládal, že právnická osoba pro své zastoupení v příslušném voleném orgánu zmocní konkrétní fyzickou osobou. Nová pravidla mají omezit tzv. řetězení právnických osob ve volených orgánech a uplatní se pouze na kapitálové obchodní společnosti a družstva.

Výkladové otázky

Do konce roku 2020 neplatila povinnost, aby právnická osoba zmocnila konkrétní fyzickou osobu ke svému zastupování ve voleném orgánu jiné právnické osoby. Vycházelo se z pravidla občanského zákoníku, že není-li takový zástupce určen, zastupuje právnickou osobu člen jejího statutárního orgán. To v praxi vyvolávalo nejrůznější problémy:

- Pokud má daná právnická osoba více členů statutárního orgánu, který z nich je potom oprávněn ji zastupovat?
- Uplatní se v praxi běžně využívané pravidlo čtyř očí, tj. zakladatelským právním jednáním založené povinné společné zastoupení dvěma členy statutárního orgánu, i pro zastoupení ve voleném orgánu jiné právnické osoby?
- Je možné pro zastoupení v orgánu jiné právnické osoby zmocnit více fyzických osob, a případně určit, že mohou tito zástupci jednat samostatně či společně?

A jak to je od 1. ledna 2021?

- Zavádí se povinnost právnických osob, které se stanou členem voleného orgánu kapitálové obchodní společnosti či družstva, bez zbytečného odkladu zmocnit jednu fyzickou osobu jako svého zástupce v daném orgánu.
- Právnickou osobu je možné zapsat do obchodního rejstříku jako člena voleného orgánu pouze, pokud bude zároveň zapsán její zástupce (fyzická osoba). Nedojde-li k takovému zápisu ani ve lhůtě 3 měsíců ode dne jejího zvolení, funkce člena voleného orgánu právnické osobě ze zákona zanikne.
- Zástupcem právnické osoby ve voleném orgánu kapitálové obchodní společnosti či družstva může být z pohledu českého korporátního práva i fyzická osoba, která není statutárním orgánem či jiným zástupcem právnické osoby. Musí jen splňovat obecné předpoklady pro výkon funkce.
- Obdobně je konstruováno i pravidlo pro situace, kdy zástupci (fyzické osobě) zanikne příslušné zmocnění, a to bez ohledu na to, z jakého důvodu se tak stane. V takovém případě má právnická osoba povinnost zmocnit nového zástupce a zajistit jeho zápis do obchodního rejstříku ve lhůtě 3 měsíců ode dne zániku zmocnění předešlého zástupce. Následkem nesplnění této povinnosti nastává opět automatický zánik funkce právnické osoby jako člena voleného orgánu.
- Právnické osoby, které jsou členem voleného orgánu kapitálové obchodní společnosti či družstva a nemají zmocněnou jednu konkrétní fyzickou osobu jako svého zástupce, budou muset tento nesoulad napravit do 3 měsíců od účinnosti novely. Ve stejné lhůtě musí také zajistit i zápis v obchodním rejstříku. Pokud se tak nestane, funkce ve voleném orgánu ze zákona automaticky zanikne.

Jaká pravidla zůstávají zachována?

Novela se naopak nedotkne postavení zmocněné fyzické osoby, coby zástupce právnické osoby ve voleném orgánu kapitálové obchodní společnosti. I nadále tak bude muset fyzická osoba splňovat standardní zákonné požadavky kladené na členy volených orgánů včetně zákonných následků jejich nesplnění nebo pozbytí. Stále bude platit, že zmocněný zástupce je vázán stejnými povinnostmi jako ostatní členové, tj. bude povinen jednat s náležitou péčí a loajalitou vůči obchodní společnosti či družstvu, a zachována je i solidární odpovědnost zástupce a zastoupené právnické osoby za újmu způsobenou obchodní společností.

Jak se na nová pravidla připravit?

- Ověřte, zda máte zmocněnou jednu fyzickou osobu jako zástupce právnické osoby, která je členem voleného orgánu kapitálové obchodní společnosti či družstva. V návaznosti na přechodné ustanovení případně uveďte stávající stav do souladu s novou právní úpravou, včetně zápisu do obchodního rejstříku, a to do 31. března 2021.
- Potřebnou změnu bude možné provést i přímým zápisem provedeným notářem. Obsahem podkladového notářského zápisu pak může být plná moc k zastupování ve voleném orgánu.
- Pokud budete jednat s kapitálovou společností či družstvem, ve které bude členem statutárního orgánu právnická osoba, ujistěte se, kdo za ni může jednat a zda je zápis v obchodním rejstříku aktuální.

Leden 2021

Korporátní tým JŠK

Tomáš Doležil	Tomas.Dolezil@JSK.cz	+420 604 857 992
Roman Kramařík	Roman.Kramařík@JSK.cz	+420 602 212 494
Helena Hailichová	Helena.Hailichova@JSK.cz	+420 720 071 172
Martin Vlk	Martin.Vlk@JSK.cz	+420 608 380 298
Jana Pospíšilová	Jana.Pospisilova@JSK.cz	+420 607 771 312
Jan Koprnický	Jan.Koprnický@JSK.cz	+420 777 633 051

